

T. C. Marmara Üniversitesi Ortadoğu ve İslam Ülkeleri Araştırmaları Enstitüsü

Ortadoğu'nun Siyasi Tarihi

Prof. Dr. Zekeriya Kurşun

zkursun@marmara.edu.tr

Bu derste Modern Ortadoğu'nun ve Kuzey Afrika'nın ortaya çıkış sürecini ele alınacaktır. Ortadoğu ve Kuzey Afrika ülkelerinin siyasi tarihi kuruluştan günümüze kadar incelenerek, öğrencilere Ortadoğu ve Kuzey Afrika hakkında temel bilgiler kazandırılacaktır.

Ders Yükümlülükleri

Öğrenciler her hafta verilen okumalardan hareketle 500-1000 kelime arasında değerlendirme yazısı yazacaklardır. Bu değerlendirme yazılarında verilen okumalar özetlenecektir. Bu yazılar her dersin başında teslim edilecektir. Okuma listesi ekte verilmiştir. Ayrıca ders sırasında da ekstra kaynak önerileri yapılacaktır.

Her öğrenci ayrıca yıl sonuna kadar mutlaka bir kaynağın (onay alarak) akademik incelemesini (en az 2000 kelime) ve sunumunu yapacaktır.

Değerlendirme

%40 Vize Notu: Vize tarihine kadar yapılan değerlendirme yazıları üzerinden.

%60 Final Notu: Akademik inceleme ve sunum üzerinden.

I. Hafta: 18.02.2015 (Osmanlı Devleti'nin Çöküşü ve Ortadoğu'nun Ortaya Çıkışı)

William L. Cleveland, "Dönüşüm Çağının İlk Evreleri", *Modern Ortadoğu Tarihi*, Agora Kitaplığı, 2008, ss. 65-167

II. Hafta: 25.02.2015 (Osmanlı Devleti'nin Çöküşü ve Ortadoğu'nun Ortaya Çıkışı)

Zekeriya Kurşun ve Ali Akyıldız, *Osmanlı Arap Coğrafyası ve Avrupa Emperyalizmi*, İş Bankası, 2014, Giriş Bölümü

III. Hafta: 04.03.2015 (Ortadoğu'nun Temel Dinamikleri)

Zekeriya Kurşun, "Ortadoğu Tarihine Giriş", *Modern Ortadoğu Tarihi*, AÖF Yayınları 2013

IV. Hafta: 11.03.2015 (Körfez Ülkeleri Tarihi: Suudi Arabistan)

Zekeriya Kurşun, "Dengelerin Bozulması ve Necid Vilayeti'nin Kurulması", *Necid ve Ahsa'da Osmanlı Hakimiyeti: Vehhabi Hareketi ve Suud Devleti'nin Ortaya Çıkışı*, TTK, 1998, ss. 195-222

V. Hafta: 18.03.2015 (Körfez Ülkeleri Tarihi: Katar)

Zekeriya Kurşun, "Katar ve Bahreyn Üzerinde Osmanlı-İngiliz Çekişmelerinin Yeni Boyutları", *Basra Körfezi'nde Osmanlı İngiliz Çekişmesi: Katar'da Osmanlılar 1871-1916*, TTK, 2004, ss. 85-136

VI. Hafta: 25.03.2015 (Körfez Ülkeleri Tarihi: Kuveyt ve Bahreyn)

Zekeriya Kurşun, "Körfez Ükeleri", *Modern Ortadoğu Tarihi*, AÖF Yayınları, 2013

VII. Hafta: 08.04.2015 (Körfez Ülkeleri Tarihi: Birleşik Arap Emirlikleri ve Uman)

Zekeriya Kurşun, "Körfez Ükeleri", *Modern Ortadoğu Tarihi*, AÖF Yayınları, 2013

VIII. Hafta: 15.04.2015 (Haşimiler ve Ürdün)

Zekeriya Kurşun, "Haşimiler", *İslam Ansiklopedisi*, cilt: 16, 1997, ss. 412-415
(<http://www.islamansiklopedisi.info/dia/pdf/c16/c160245.pdf>)

Zekeriya Kurşun, "Glubb Paşa", *İslam Ansiklopedisi*, cilt: 14, ss. 96-97
(<http://www.islamansiklopedisi.info/dia/pdf/c14/c140055.pdf>)

Zekeriya Kurşun, "Araplar ve Birinci Dünya Savaşı", *ORDAF*,
(<http://www.ordaf.org/araplar-ve-birinci-dunya-savasi/>)

IX. Hafta: 22.04.2015 (Irak Haşimi Krallığı ve Modern Irak Tarihi)

Zekeriya Kurşun, “Osmanlı’dan Amerika’ya Tanımlanamayan Ülke: Irak”, *Irak Dosyası*, TATAV, İstanbul 2003, ss. 1-36

X. Hafta: 29.04.2015 (Kuzey Afrika Tarihi: Mısır)

William L. Cleveland, “Nasır Çağında Ortadoğu: Mısır Üssü”, *Modern Ortadoğu Tarihi*, Agora Kitaplığı, 2008, ss- 335-359

XI. Hafta: 06.05.2015 (Kuzey Afrika Tarihi: Libya, Sudan)

Ahmet Kavas ve Orhan Koloğlu, “Libya”, *İslam Ansiklopedisi*, cilt: 27, ss. 174-188

Zekeriya Kurşun, “Libya’da Osmanlı Asırları”, *Afrika’da Osmanlı Asırlar: Siyah İnci Beyaz Lale*, TİKA, ss. 143-163

(http://www.academia.edu/4595008/Libyada_Osman%C4%B1_As%C4%B1rlar%C4%B1_Ottoman_Tides_in_Tripolitania_A_Diplomatic_Analysis_)

Ahmet Kavas, “Sudan”, *İslam Ansiklopedisi*, cilt 37, ss. 459-466

XII. Hafta: 13.05.2015 (21. Yüzyılda Arap Dünyası)

Zekeriya Kurşun, “21. Yüzyılda Arap Dünyası Hakkında Bazı Değerlendirmeler”,

(http://www.academia.edu/5496217/21._Y%C3%BCzy%C4%B1lda_Do%C4%9Fu_Arap_D%C3%BCnyas%C4%B1_Hakk%C4%B1nda_Baz%C4%B1_De%C4%9Ferlendirmeler)

Zekeriya Kurşun, “21. Yüzyılda Arap Dünyası”, *Ortadoğu: Kaos mu, Düzen mi?*, Tarih ve Tabiat Vakfı, 2004, ss. 261-270

XIII. Hafta: 20.05.2015 (21. Yüzyılda Arap Dünyası ve Genel Değerlendirme)

Zekeriya Kurşun, “Ortadoğu’ya İçerden Bakabilmek”, *Türkiye Günlüğü*, sayı 105, Kış 2011,

(http://www.academia.edu/3222836/Ortado%C4%9Fuya_%C4%B0%C3%A7erden_Bakabilmek)